

Raporti i Monitorimit të RAP-it në Kosovë

STRATEGJIA PËR RAP

2024/2025

Group for Legal
and Political
Studies

Publikimi:

**Raporti i Monitorimit të RAP-it në Kosovë
STRATEGJIA PËR RAP
2024/2025**

Publikuesi:

Grupi për Studime Juridike dhe Politike (GLPS)

Autorët:

**Renata Bajrami, Hulumtuese,
Grupi për Studime Juridike dhe Politike (GLPS)-Kosovë
Blerina Istrefi, Hulumtuese,
Grupi për Studime Juridike dhe Politike (GLPS)-Kosovë**

Dizajni:

2vo

Përmbajtja:

I.	RRETH WEBER 3.0	4
II.	FALENDERIME	5
III.	PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	6
IV.	LISTA E SHKURTESIVE DHE AKRONIMEVE	8
V.	MONITORI WEBER PAR: ÇFARË MONITOROJMË DHE SI?	9
	I.1 QASJA E WEBER NDAJ MONITORIMIT TË PAR-IT	9
	I.2 PSE DHE SI WEBER MONITORON FUSHËN “STRATEGJIA PËR PAR”	10
VI.	TRANSPARENCA DHE PËRFSHIRJA E ZHVILLIMIT DHE MENAXHIMIT TË AXHENDËS SË PAR-it	14
	II.1 TRANSPARENCA DHE GJITHËPËRFSHIRJA NË ZHVILLIMIN E DO KUMENTEVE TË PLANIFIKIMIT TË PAR-IT	14
	II.2 TRANSPARENCA DHE PËRFSHIRJA E STRUKTURAVE TË MONITORIMIT DHE KOORDINIMIT TË PAR-IT	24
	II.3 REKOMANDIME PËR STRATEGJINË PËR PAR	28
VII.	SHTOJCA E METODOLOGJISË	32
VIII.	LISTA E BURIMEVE TË REFERUARA NË KËTË RAPORT	37

Rreth Weber 3.0

Duke u bazuar në arritjet e paraardhësve të tij, projekteve WeBER (2015 – 2018) dhe WeBER 2.0 (2019 – 2023), projekti Western Balkan Enablers for Reforming Public Administrations – WeBER 3.0 është granti i tretë radhazi i financuar nga BE-ja i iniciativës më të madhe të udhëhequr nga shoqëria civile për monitorimin e reformës së administratës publike (PAR) në Ballkanin Perëndimor. Periudha e zbatimit të tij është shkurt 2023 – korrik 2026. Të udhëhequr nga Parimet SIGMA/OECD, dy fazat e para të iniciativës hodhën themelet për ambicien e WeBER 3.0 për të fuqizuar më tej organizatat e shoqërisë civile (OSHC-të) për të kontribuar në administrata më transparente, të hapura, të përgjegjshme, të përqendruara te qytetarët dhe, si rrjedhojë, më në përputhje me BE-në në rajonin e BP-së .

WeBER 3.0 vazhdon të promovojë rolin thelbësor të OSHC-ve në PAR, ndërkohë që gjithashtu mbron angazhimin më të gjerë të qytetarëve në këtë proces dhe masat gjithëpërfshirëse të reformës të cilat janë të përshtatura për përdoruesit dhe kështu çojnë në përmirësime të prekshme. Duke i bazuar veprimet në të dhëna dhe njohuri të forta monitorimi, WeBER 3.0 do ta fuqizojë shoqërinë civile për të ndikuar në mënyrë më efektive në hartimin dhe zbatimin e PAR-it. Për të nxitur hartimin bashkëpunues të politikave dhe për të kapërcyer hendekun midis aspiratave dhe zgjidhjeve të zbatueshme, projekti do të lehtësojë dialogun e qëndrueshëm të politikave midis qeverive dhe OSHC-ve përmes Platformës WeBER dhe Grupeve të saj Kombëtare të Punës për PAR. Së fundmi, përmes granteve të vogla për OSHC-të lokale, WeBER 3.0 forcon angazhimin e PAR-it në nivel lokal, duke përfunduar zërat e qytetarëve – përfituesit përfundimtarë të punës së administratave publike.

WeBER 3.0 dhe informacione të mëtejshme rreth tyre janë të disponueshme në faqen e internetit të projektit në www.par-monitor.org.

WeBER 3.0 zbatohet nga Rrjeti Think for Europe (TEN), i përbërë nga gjashtë grupe ekspertësh të orientuar drejt politikave të BE-së në Ballkanin Perëndimor:

Duke bashkëpunuar me Qendrën për Kërkime në Administratën Publike (KDZ) nga Vjena, WeBER 3.0 ka siguruar dukshmëri në nivel BE-je.

Falenderime

Raporti i Strategjisë për RAP-in e Kosovës 2024/2025 është produkt i një procesi monitorimi që zgjati një muaj e gjysmë, i cili u mbështet në teknika të ndryshme të mbledhjes së të dhënave dhe kështu rezultoi në një mori gjetjesh.

Ashtu si në rastin e botimeve të mëparshme të raporteve të Monitorit Kombëtar të PAR-it, të publikuara për vitet 2017/2018, 2019/2020 dhe 2021/2022, falënderime të veçanta shkojnë për anëtarët e Platformës WeBER dhe Grupin Kombëtar të Punës në Kosovë, si dhe palët e tjera të interesuara në Kosovë që ndanë përvojat e tyre përmes intervistave, të cilët kontribuan jashtëzakonisht shumë në përmbajtjen e këtij raporti dhe cilësinë e tij, dhe të cilët nuk do të identifikohen për shkak të respektimit të parimit të anonimitetit.

Së fundmi, ekipi i WeBER3.0 dëshiron të falënderojë gjithashtu partnerët dhe bashkëpunëtorët e tij kryesorë, të cilët e kanë mbështetur projektin në kërkime dhe aktivitete të tjera. Më të spikaturat, këto janë SIGMA (Mbështetje për Përmirësimin e Qeverisjes dhe Menaxhimit)¹, ReSPA (Shkolla Rajonale e Administratës Publike) dhe Ministria e Punëve të Brendshme, Zyra për Planifikim Strategjik - Zyra e Kryeministrit, Ministria e Financave, si bashkëpunëtor i projektit.

¹ Një iniciativë e përbashkët e Bashkimit Evropian dhe OECD-së.

Përmbledhje Ekzekutive

Vlerësimi i transparencës dhe përfshirjes së axhendës së RAP-it në këtë raport përqendrohet në dy çështje kritike - 1) zhvillimi pjesëmarrës i dokumenteve të planifikimit të RAP-it, që përfshin aktorët jo-shtetërorë, dhe 2) përfshirja e OSHC-ve në punën e mekanizmave qeveritarë të koordinimit dhe monitorimit të RAP-it. Për të parën, vlerësimi thekson shkurtimisht kërkesat themelore rregullatore për kryerjen e konsultimeve, duke vazhduar me vlerësimin e praktikave në përfshirjen e palëve të interesuara të jashtme dhe publikut në fazat e ndryshme të zhvillimit të politikave për një mostër prej 5 dokumentesh planifikimi të RAP-it të miratuara që nga Monitori i RAP-it 2021/2022. Për të dytën, ky raport shqyrton shkallën dhe metodat e përfshirjes së OSHC-ve dhe aktorëve të tjerë jo-shtetërorë në koordinimin dhe monitorimin e RAP-it, si në nivel politik ashtu edhe në atë administrativ, duke theksuar se sa e institucionalizuar dhe sa kuptimplote është një përfshirje e tillë në praktikë. Gjetjet e këtij raporti pasqyrojnë periudhën që nga publikimi i Monitorit të RAP-it 2021/2022, duke filluar nga gjysma e dytë e vitit 2022 dhe deri në fund të vitit 2024.²

Kosova ka bërë përparim të konsiderueshëm në krijimin e kornizave rregullatore për transparencë dhe përfshirje në zhvillimin dhe zbatimin e reformës së administratës publike. Megjithatë, zbatimi praktik i këtyre kornizave mbetet i paqëndrueshëm, duke kufizuar efektivitetin e përgjithshëm të reformave të qeverisjes. Ndërsa janë bërë përpjekje për të angazhuar aktorë jo-shtetërorë, duke përfshirë organizatat e shoqërisë civile, sektorin privat dhe akademinë, këto angazhime shpesh mbeten sipërfaqësore, duke u munguar thellësia dhe ndikimi domethënës në vendimet e politikave. Sistemi i administratës publike ende përballlet me sfida që lidhen me zbatimin e rregulloreve të transparencës, përfshirjen e palëve të ndryshme të interesuara dhe reagimin e përgjithshëm të institucioneve ndaj kontributit publik. Procesi i monitorimit ka nxjerrë në pah fushat kryesore ku Kosova shkëlqen dhe fushat ku kërkohet përmirësim i konsiderueshëm. Dispozitat legjislative që mbështesin transparencën dhe konsultimin janë në vend, por ka mungesë të zbatimit dhe zbatimit sistematik. Konsultimet publike ndodhin, por shpesh nuk çojnë në ndryshime të prekshme të politikave.

Një nga shqetësimet kryesore të identifikuara në këtë raport është përfshirja e kufizuar në procesin e vendimmarrjes. Ndërsa ekzistojnë mekanizma për konsultim, ato nuk përdoren gjithmonë në mënyrë efektive, duke rezultuar në pjesëmarrje të kufizuar nga grupet e marginalizuara, OSHC-të më të vogla dhe ekspertët e pavarur. Ndikimi politik dhe barrierat administrative kanë kontribuar gjithashtu në përjashtimin e disa palëve të interesuara, duke

² Për vitin 2022, përfshihen vetëm zhvillimet që nuk janë kapur nga Monitori i PAR 2021/2022.

zvogëluar besueshmërinë e përgjithshme të përpjekjeve për reforma. Efektiviteti i mekanizmave të reagimit mbetet një çështje kritike, pasi shumë aktorë të shoqërisë civile dhe ekspertë të politikave raportojnë mungesë reagimi nga institucionet pas proceseve të konsultimit. Në nivel rajonal, Kosova performon mesatarisht në aspektin e transparencës, por mbetet prapa në përfshirshmëri dhe angazhim të strukturuar me palët e interesuara. Krahasuar me vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor, proceset e konsultimit të Kosovës janë më pak të fuqishme dhe shpesh u mungon shtrirja proaktive e nevojshme për të angazhuar një gamë të gjerë aktorësh.

Raporti thekson nevojën për veprime të menjëhershme për të përmirësuar strukturat qeverisëse të Kosovës. Forcimi i koordinimit ndërinstitutional, rritja e mekanizmave të llogaridhënies dhe përmirësimi i transparencës së të dhënave janë hapa të nevojshëm për të siguruar që reforma e administratës publike të çojë në një qeverisje më efikase dhe të përqendruar te qytetari. Sigurimi që institucionet t'i përmbahen parimeve të qeverisjes së hapur dhe të përfshijnë në mënyrë proaktive shoqërinë civile në diskutimet mbi politikën do të jetë thelbësor për avancimin e axhendës së reformës.

Ky raport ofron një sërë rekomandimesh që synojnë adresimin e mangësive të identifikuar dhe nxitjen e një sistemi qeverisjeje më gjithëpërfshirës, transparent dhe të përgjegjshëm në Kosovë. Rekomandimet kryesore përfshijnë forcimin e zbatimit të rregulloreve të transparencës, sigurimin që proceset e konsultimit të mos jenë thjesht formalitete, por të çojnë në përshtatje kuptimplote të politikave, dhe rritjen e kapacitetit të organizatave të shoqërisë civile për të marrë pjesë në mënyrë efektive në diskutimet e qeverisjes. Duke zbatuar këto rekomandime, Kosova mund të bëjë hapa të rëndësishëm drejt krijimit të një sistemi të administratës publike më efektiv dhe të orientuar drejt qytetarëve, i cili përputhet me standardet dhe praktikën më të mira të BE-së. Gjetjet e këtij raporti nënvizojnë rëndësinë e monitorimit dhe avokimit të vazhdueshëm për reformën e administratës publike. Roli i shoqërisë civile, mbikëqyrësve të pavarur dhe bashkësisë ndërkombëtare mbetet kritik në sigurimin që reformat e qeverisjes jo vetëm të jenë të ligjësuara, por edhe të zbatohen në mënyrë efektive. Kosova ka potencialin për të përmirësuar pozicionin e saj në rajon duke miratuar praktikën më të mira, duke nxitur struktura qeverisjeje më pjesëmarrëse dhe duke siguruar që reformat e politikave të përkthehen në përfitime të prekshme për qytetarët e saj.

Lista e Shkurtesive dhe Akronimeve

OSHC—Organizata e Shoqërisë Civile

KE—Komisioni Evropian

FOI—Liria e Informacionit

KIs—Informatorë Kyç

PAR—Reforma e Administratës Publike

MF—Ministria e Financave

WeBER — Projekti i Ballkanit Perëndimor për Mundësimin e Monitorimit të Reformës së Administratës Publike nga Shoqëria Civile

GP—Grupi i Punës

MPB - Ministria e Punëve të Brendshme

SKZH - Strategjia Kombëtare e Zhvillimit

PFM - Menaxhimi i Financave Publike

ABPRP - Programi për Parandalimin dhe Reduktimin e Barrës Administrative

Monitori WeBER PAR: Çfarë monitorojmë dhe si?

I.1 Qasja e WeBER ndaj monitorimit të PAR-it

Metodologjia e Monitorimit të Reformës së Administratës Publike (RAP) u zhvillua në vitet 2015-2016, si pjesë e projektit të parë të Projektit të Mundësimin të Ballkanit Perëndimor për Monitorimin e Reformës së Administratës Publike nga Shoqëria Civile (WeBER). Që nga fillimi, WeBER ka miratuar një qasje të bazuar dukshëm në prova në përpjekjet e saj për të rritur rëndësinë, pjesëmarrjen dhe kapacitetin e organizatave të shoqërisë civile (OSHC) në Ballkanin Perëndimor për të avokuar dhe ndikuar në hartimin dhe zbatimin e RAP. Metodologjia e Monitorit të PAR-it është një nga rezultatet kryesore të projektit, që synon të lehtësojë monitorimin e PAR-it nga shoqëria civile bazuar në prova dhe analiza.

Në përputhje me fokusin e WeBER në procesin e anëtarësimit të rajonit në BE, pasi Parimet e Administratës Publike SIGMA³ u rishikuan në vitin 2023, metodologjia e Monitorit të PAR të WeBER u ridizajnuar gjithashtu në vitin 2024. Kjo u bë me qëllim që të ruhej fokusi i rekomandimeve të WeBER në reformat në përputhje me BE-në, duke i udhëhequr kështu qeveritë në rajon drejt anëtarësimit të suksesshëm në BE dhe anëtarësimit të ardhshëm. Ndryshimet kryesore në metodologjinë e rishikuar të Monitorit të PAR janë renditur shkurtimisht më poshtë.⁴

Tablela 1: Ndryshimet kryesore në metodologjinë e Monitorit të PAR-it

Struktura

- Futja e një treguesi të vetëm për çdo fushë të PAR-it, i ndarë në nën-tregues, i përbërë më tej nga disa elementë nën-tregues (kriteret specifike të vlerësuar)
 1. Prezantimi i llojeve të elementëve tregues, që do të thotë se secili element ka një fokus specifik në një nga aspektet e mëposhtme të reformës:
 2. Strategjia dhe Politika
 3. Legjislacioni
 4. Organizimi Institucional
 5. Praktika në Zbatim, dhe
 6. Rezultatet dhe Ndikimi
- Futja e një shkalle 100-pikëshe, që lejon një vlerësim më të nuancuar të progresit në secilën fushë të PAR-it.

³ E qasshme në: <https://www.sigmaxweb.org/publications/principlesofpublicadministration.htm>.

⁴ Për informacion të detajuar mbi fushëveprimin dhe procesin e rishikimit të metodologjisë, ju lutemi vizitoni <https://www.par-monitor.org/par-monitor-methodology/>.

Burimet e të dhënave

- Futja e intervistave me “informatorë kyç”, dmth. aktorë kyç jo-shtetërorë të angazhuar dhe të njohur me proceset. Këto intervista shërbejnë si burim të dhënash për elementët “Rezultatet dhe ndikimi” në vend të anketës së zbatuar më parë të organizatave të shoqërisë civile.
- Përdorimi i rezultateve të anketës së perceptimit publik si burim të dhënash për elementët “Rezultatet dhe Ndikimi”, dhe zgjerimi i fushëveprimit të saj për të plotësuar vlerësimin në pesë fusha të PAR-it, përveç “Strategjisë për PAR-in”.
- Heqja e anketës së nëpunësve civilë si burim të dhënash për shkak të problemeve të vazhdueshme me sigurimin e shkallës së duhur të përgjigjes në të gjitha administratat e rajonit.

Raportimi i Monitorit të PAR- it

- Gjashtë raporte kombëtare të Monitorit të RAP-it, një për fushë të RAP-it (36 në total për të gjithë Monitorin e RAP-it), me qëllim lehtësimin e publikimit në kohë dhe avokimit për rezultatet e monitorimit në vend të publikimit të rezultateve të 18 muajve kërkime në fund të procesit.
- Gjashtë raporte rajonale të përgjithshme të Ballkanit Perëndimor, një për zonë të PAR-it (gjithsej 6)

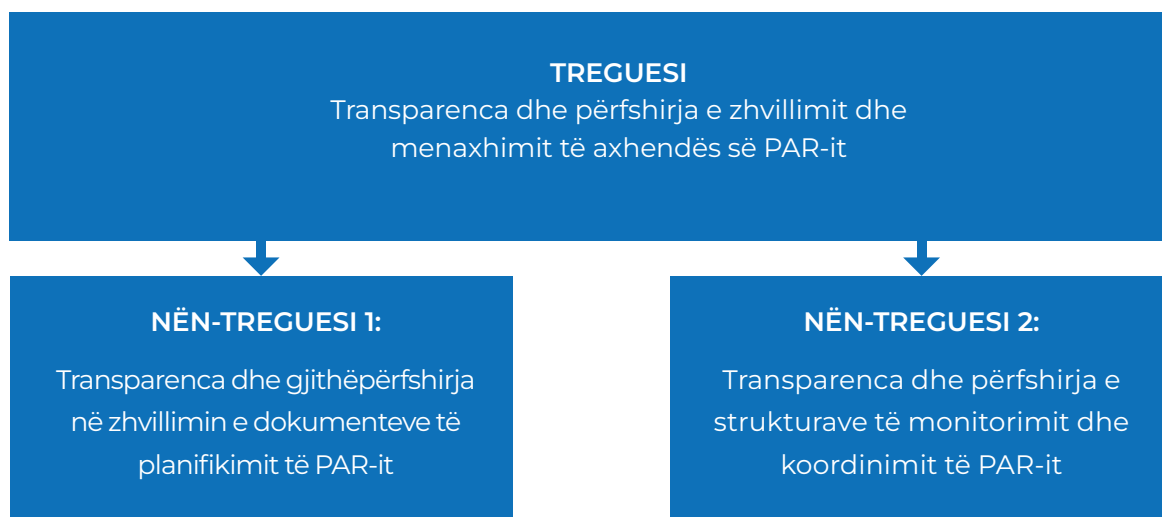
I.2 Pse dhe si WeBER monitoron fushën “Strategjia për PAR”

Fokusi i WeBER në zhvillimin dhe koordinimin e politikave të PAR është thelbësor për disa arsye. Një kornizë strategjike e zhvilluar mirë për PAR - një kornizë e qartë e dokumenteve të planifikimit të PAR që përcaktojnë qëllimet, masat, aktivitetet dhe financimin - ofron një plan të qartë për reformimin e mënyrës se si institucionet publike bashkëveprojnë me qytetarët. Për të mbajtur procesin e reformës në rrugën e duhur dhe për të siguruar përparim domethënës, monitorimi i jashtëm i angazhimeve qeveritare për transparencë dhe përfshirje në këtë fushë është thelbësor. Këtu del në pah roli i aktorëve jo-shtetërorë, duke ushtruar presion të jashtëm mbi qeveritë për të përmbushur angazhimet e tyre dhe për të raportuar rregullisht mbi progresin. Për më tepër, lejimi i aktorëve jo-shtetërorë të marrin pjesë si në zhvillimin ashtu edhe në monitorimin e zbatimit të dokumenteve të planifikimit të PAR forcon parimet e transparencës dhe përfshirjes - parimet thelbësore të qeverisjes së mirë. Pa këto parime, asnjë politikë, përfshirë PAR si një reformë gjithëpërfshirëse, nuk mund të zbatohet në mënyrë efektive për përfitimet e shoqërisë. Sigurimi i angazhimit të shoqërisë civile dhe aktorëve të tjerë jo-shtetërorë në proceset e zhvillimit dhe koordinimit të politikave të PAR është, pra, jo vetëm i dobishëm, por thelbësor për llogaridhënien e qeverisë dhe përmirësimin afatgjatë të administratës publike.

Monitorimi në Strategjinë për PAR bazohet në Parimin e vetëm SIGMA në këtë fushë:

Parimi 1: Një axhendë gjithëpërfshirëse, e besueshme dhe e qëndrueshme e reformës së administratës publike është krijuar dhe zbatuar me sukses, duke nxitur inovacionin dhe përmirësimin e vazhdueshëm.

Ky Parim vlerësohet tërësisht nga perspektiva e cilësisë së shoqërisë civile dhe përfshirjes së publikut në proceset e zhvillimit të dokumenteve strategjike të RAP-it dhe pjesëmarrjes në strukturat e monitorimit dhe koordinimit që duhet të sigurojnë zbatimin e tyre të qëllimshëm. Një fokus në përfshirje dhe transparencë synon të përcaktojë masën në të cilën konsultohen dhe merren në konsideratë nevojat dhe pikëpamjet e palëve të interesuara përkatëse gjatë zhvillimit dhe zbatimit të axhendave të RAP-it.

Periudha e monitorimit për Strategjinë e PAR-it mbulon zhvillimet që nga cikli i fundit i Monitorit të PAR-it, i cili zgjati nga janari deri në nëntor 2022. Kështu, ky raport përqendrohet kryesisht në vitet 2023 dhe 2024, si dhe në zhvillimet e fundit të vitit 2022 që nuk janë mbuluar në ciklin e mëparshëm. Edhe pse ky raport ofron krahasim të gjetjeve me botimet e mëparshme të Monitorit të PAR-it, rezultatet e vendeve janë të pakrahasueshme me monitorimin e mëparshëm për shkak të ndryshimeve metodologjike.

Nën-treguesi i parë përqendrohet në ekzistencën dhe cilësinë e proceseve të konsultimit në zhvillimin e dokumenteve të planifikimit të RAP - strategjitë/planet strategjike zyrtare, planet/programet, planet e tyre të veprimit, ose çdo lloj tjetër dokumenti të planifikimit të RAP me një periudhë minimale zbatimi dy-vjeçare, të miratuar/miratuar zyrtarisht nga qeveria ose parlamenti. Ai vlerëson nëse transparenca dhe përfshirja në procesin e zhvillimit janë të rregulluara ligjërisht, duke vazhduar me aspektet praktike të administrimit të konsultimeve - nëse palët e interesuara jo-shtetërore u angazhuan herët, u ftuan hapur dhe

në mënyrë proaktive, u ofruan informacion të plotë dhe u dhanë reagime të publikuara publikisht mbi kontributet e tyre. Përveç kësaj, ai shqyrton nëse publiku pati mundësinë të kontribuonte në draft dokumente përmes debateve publike, dhe së fundmi, vlerëson ndikimin e perceptuar të konsultimeve mbi transparencën dhe përfshirjen nga pikëpamja e të konsultuarve.

Monitorimi i aspekteve të legjislacionit dhe praktikës kryhet duke kombinuar burimet e të dhënave për të siguruar besueshmërinë e rezultateve, duke përfshirë analizën cilësore të dokumenteve strategjike dhe të dhënat zyrtare që janë të disponueshme publikisht ose të marra nga institucionet përgjegjëse të PAR-it. Për vlerësimin e rezultateve dhe ndikimit, studiuesit kryejnë intervista me informatorë kyç me aktorë jo-shtetërorë që morën pjesë në proceset konsultative .

Elementet treguese që vlerësohen sipas nën-treguesit të parë janë renditur në Tabelën 2.

Tabela 2: Elementet treguese sipas nën-treguesit 1

Element tregues - numër dhe titull	Lloji
E1.1 Rregulloret parashikojnë transparencën dhe përfshirjen e procesit të zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të RAP-it	Legjislacioni
E1.2 Konsultimet me aktorët jo-shtetërorë zhvillohen gjatë zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të PAR-it	Praktika në zbatim
E1.3 Ftesat për aktorët jo-shtetërorë për të marrë pjesë në konsultime janë të hapura	Praktika në zbatim
E1.4 Institucionet përgjegjëse janë proaktive në sigurimin që një gamë e gjerë palësh të interesuara të jashtme të përfshihen në proces.	Praktika në zbatim
E1.5 Institucionet përgjegjëse ofrojnë informacion të plotë në përgatitje të konsultimeve	Praktika në zbatim
E1.6 Institucionet përgjegjëse publikojnë reagimet e tyre mbi komentet e marra në procesin e konsultimit	Praktika në zbatim
E1.7 Debatet publike organizohen gjatë zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të PAR-it	Praktika në zbatim
E1.8 Informatorët kryesorë konsiderojnë se procesi i zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të PAR-it është transparent dhe gjithëpërfshirës	Rezultatet dhe ndikimi

Vlerësimi bëhet në një mostër të dokumenteve të planifikimit të PAR-it të miratuara në vitet 2023 dhe 2024, së bashku me ato të miratuara në fund të vitit 2022 pas përfundimit të periudhës së fundit të monitorimit të Monitorit të PAR-it. Analiza e këtij nën-treguesi për Kosovën përfshin:

- Strategjia e Reformës së Administratës Publike (2022-2026)
- Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (PMF) e Republikës së Kosovës (2022 - 2026)
- Strategjia Kombëtare e Zhvillimit (2022 - 2030)

- Programi i Parandalimit dhe Reduktimit të Barrës Administrative (2022-2027)
- Strategjia e Qeverisjes Elektronike në Kosovë (2023-2027)

Nën-treguesi i dytë monitoron pjesëmarrjen e shoqërisë civile në strukturat e koordinimit dhe monitorimit të RAP-it si në nivelin politik ashtu edhe në atë administrativ. Ai përqendrohet ekskluzivisht në organet e krijuara për dokumentin më gjithëpërfshirës strategjik të RAP-it (p.sh., strategjitë e RAP-it). Vlerësimi së pari shqyrton nëse axhenda strategjike e RAP-it parashikon pjesëmarrjen e shoqërisë civile në këto struktura. Pastaj analizon institucionalizimin e kësaj pjesëmarrjeje - konkretisht, formatin e përfshirjes së OSHC-ve në organet administrative dhe politike të koordinimit të RAP-it dhe nëse proceset e përzgjedhjes janë të hapura dhe konkurruese. Kur bëhet fjalë për praktikën, nën-treguesi vlerëson rregullsinë e takimeve me pjesëmarrjen e OSHC-ve dhe transparencën e komunikimit në lidhje me punën e organeve të koordinimit dhe monitorimit të RAP-it. Së fundmi, ai vlerëson nëse OSHC-të mund të kontribuojnë në mënyrë kuptimplote në punën e këtyre organeve, si një tregues i rezultatit të qasjes pjesëmarrëse ndaj koordinimit dhe monitorimit të axhendës së RAP-it.

Vlerësimi bazohet në shqyrtimin e dokumenteve zyrtare dhe faqeve të internetit të caktuara që lidhen me organizimin dhe funksionimin e strukturave të koordinimit dhe monitorimit të PAR-it. Për të vlerësuar rezultatet dhe ndikimin, studiuesit kryejnë intervista me informatorë kyç me përfaqësues të shoqërisë civile që janë anëtarë të këtyre organeve ose kanë marrë pjesë në seancat e tyre si të ftuar.

Elementet treguese që vlerësohen sipas nën-treguesit 2 janë renditur në Tabelën 3.

Tabela 3: Elementet treguese sipas nën-treguesit 2

Element tregues - numër dhe titull	Lloji
E2.1 Pjesëmarrja e shoqërisë civile në strukturat e monitorimit dhe koordinimit është parashikuar në axhendën e PAR-it	Strategjia dhe politika
E2.2 Formatin e përfshirjes së OSHC-ve në strukturat administrative për koordinimin dhe monitorimin e PAR-it mundëson pjesëmarrjen e tyre të rregullt dhe substanciale	Ngritja institucionale
E2.3 Formatin e përfshirjes së OSHC-ve në strukturat politike për koordinimin dhe monitorimin e PAR-it mundëson pjesëmarrjen e tyre të rregullt dhe substanciale	Ngritja institucionale
E 2.4 Përfshirja e OSHC-ve arrihet bazuar në një proces të hapur konkurrues	Ngritja institucionale
E2.5 Mbledhjet e strukturave të koordinimit dhe monitorimit të PAR-it mbahen rregullisht me përfshirjen e OSHC-ve.	Praktika në zbatim
E2.6 Puna e strukturave të monitorimit dhe koordinimit të PAR-it komunikohet në mënyrë transparente	Praktika në zbatim
E2.7 Informatorët kryesorë konsiderojnë se mund të kontribuojnë në mënyrë kuptimplote gjatë takimeve të strukturave të monitorimit dhe koordinimit	Rezultatet dhe ndikimi

II. Transparenca dhe Përfshirja e Zhvillimit dhe Menaxhimit të Axhendës së PAR-It

II.1 Transparenca dhe gjithëpërfshirja në zhvillimin e dokumenteve të planifikimit të PAR-it

Parimi 1: Qeveria ka zhvilluar dhe miratuar një axhendë efektive të reformës së administratës publike që adreson sfidat kryesore.

Transparenca dhe përfshirja e zhvillimit dhe menaxhimit të axhendës së PAR-it (pikët 0-100)

Nën-treguesi 1: Transparenca dhe gjithëpërfshirja në zhvillimin e dokumenteve të planifikimit të PAR-it⁵

Elementet treguese	Lloji i elementit	Rezultati
E 1.1 Rregulloret parashikojnë transparencën dhe përfshirjen e procesit të zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të RAP-it	Legjislacioni	4/5
E 1.2 Konsultimet me aktorët jo-shtetërorë zhvillohen gjatë zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të PAR-it	Praktika në zbatim	3.6/9
E 1.3 Ftesat për aktorët jo-shtetërorë për të marrë pjesë në konsultime janë të hapura	Praktika në zbatim	0.4/8
E 1.4 Institucionet përgjegjëse janë proaktive në sigurimin që një gamë e gjerë palësh të interesuara të jashtme të përfshihen në proces.	Praktika në zbatim	1/6
E 1.5 Institucionet përgjegjëse ofrojnë informacion të plotë në përgatitje të konsultimeve	Praktika në zbatim	5.4/9
E 1.6 Institucionet përgjegjëse publikojnë reagimet e tyre mbi komentet e marra në procesin e konsultimit	Praktika në zbatim	5.4/9

5 Përmes nën-treguesit të parë, monitorohet nën-parimi i mëposhtëm i SIGMA-s: Të gjithë palët e interesuara përkatëse konsultohen rregullisht dhe përfshihen në planifikimin dhe monitorimin e RAP-it; RAP-i komunikohet në mënyrë efektive dhe promovohen vlerat e një administrate të mirë publike.

E 1.7 Debatet publike organizohen gjatë zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të PAR-it	Praktika në zbatim	1.6/10
E 1.8 Informatorët kryesorë konsiderojnë se procesi i zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të RAP është transparent dhe gjithëpërfshirës	Rezultatet dhe ndikimi	0/4
Rezultati total për nën-treguesin 1		21.4/60

Që nga cikli i mëparshëm i monitorimit WeBER, janë miratuar pesë dokumente të reja planifikimi si pjesë e axhendës së Reformës së Administratës Publike (RAP). Strategjia e Reformës së Administratës Publike (2022-2026) është nën juridiksionin e Ministrisë së Punëve të Brendshme, ndërsa Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (MFP) e Republikës së Kosovës (2022-2026) është nën juridiksionin e Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve. Strategjia Kombëtare e Zhvillimit (2022-2030), Programi për Parandalimin dhe Reduktimin e Barrës Administrative (2022-2027) dhe Strategjia e Qeverisjes Elektronike të Kosovës (2023-2027) janë të gjitha nën juridiksionin e Zyrës së Kryeministrit. Këto dokumente formojnë mostrën e përdorur për të analizuar elementët brenda këtij nën-treguesi. Megjithatë, siç thuhet në raportin e Komisionit Evropian për Kosovën për vitin 2024, korniza strategjike për administratën publike është në vend, por nuk zbatohet në mënyrë efikase.⁶

Përpjekjet e Kosovës për të rritur transparencën dhe përfshirjen në zhvillimin e dokumenteve të planifikimit të Reformës së Administratës Publike (RAP) kanë treguar rezultate të përziera, me disa përmirësime në kornizat rregullatore, por boshllëqe të vazhdueshme në zbatim. Rregullorja (RKK) nr. 17/2024 mbi Rregulloren e Punës së Qeverisë së Kosovës⁷ përcakton një kornizë për vendimmarrjen qeveritare, transparencën dhe konsultimet publike. Ndërsa ekzistojnë kritere formale për të siguruar përfshirjen, zbatimi i tyre praktik ndryshon në institucione të ndryshme, duke çuar në pjesëmarrje të kufizuar nga aktorët jo-shtetërorë. Rregullorja përcakton parime të qarta për transparencën dhe përfshirjen në konsultimet publike. Ajo siguron mundësi të barabarta pjesëmarrjeje, urdhëron komunikim të qartë në gjuhët zyrtare dhe kërkon informacion të arritshëm për palët e interesuara. Proces i takimit përfundimtar publik është i institucionalizuar për të diskutuar reagimet me shkrim të konsultimit, duke promovuar përfshirjen. Përveç kësaj⁸, transparenca përforcohet përmes publikimit të planit vjetor të punës dhe çdo rishikimi, si dhe përmes takimeve publike për të diskutuar propozimet⁹.

6 Komisioni Evropian, Raporti për Kosovën 2024, faqja 23. Në dispozicion në: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/c790738e-4cf6-4a43-a8a9-43c1b6f01e10_en?file-name=Kosovo%20Report%202024.pdf

7 E qasshme në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=92322>

8 Neni 45, Rregullorja për Konsultimet Publike.

9 Neni 49, paragrafi 3.3, Rregullorja për Konsultimet Publike.

Megjithatë, rregullorja nuk e urdhëron në mënyrë të qartë publikimin e përbërjeve të grupeve të punës. Në vend të kësaj, ajo përshkruan parimet e përgjithshme që kërkojnë që organet propozuese të informojnë publikun rreth nismave politike dhe legjislative, duke siguruar që informacioni të paraqitet në një format të kuptueshëm.¹⁰ Për më tepër, theksohet përfshirja në formimin e grupeve të punës, duke lejuar pjesëmarrjen e ekspertëve vendas dhe të huaj, përfaqësuesve institucionalë dhe organizatave të shoqërisë civile përmes proceseve të strukturuar dhe transparente të angazhimit.¹¹

Konsultimet me aktorët jo-shtetërorë gjatë zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të PAR-it në Kosovë kanë qenë të paqëndrueshme, me disa strategji që kanë demonstruar transparencë, ndërsa të tjerave u ka munguar transparenca. Vlerësimi shqyrtoi pesë strategji kryesore - Strategjia e Reformës së Administratës Publike (2022-2026)¹², Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (2022-2026)¹³, Strategjia Kombëtare e Zhvillimit (2022-2030),¹⁴ Programi i Parandalimit dhe Reduktimit të Barrës Administrative (2022-2027)¹⁵ dhe Strategjia e Qeverisjes Elektronike në Kosovë (2023-2027).¹⁶

Strategjia e Reformës së Administratës Publike (2022-2026) iu nënshtrua vetëm konsultimeve publike, pa u zhvilluar asnjë konsultim paraprak. Përpjekjet për ta verifikuar këtë përmes një kërkesë për Qasje në Informacione (FOI)¹⁷ nuk mori përgjigje, duke rezultuar në një vlerësim negativ.

Raporti i konsultimit, i cili përcakton qartë Strategjinë e Menaxhimit të Financave Publike (2022-2026), thotë se janë zhvilluar konsultime paraprake.¹⁸ Strategjia i është dërguar për konsultim paraprak palëve të interesuara përkatëse për një periudhë 15-ditore pune (9 shtator - 30 shtator 2022). Drafti i strategjisë dhe plani i veprimit u vunë në dispozicion me email dhe u ngarkuan në platformën elektronike të konsultimit.¹⁹ Megjithatë, raportit i mungojnë informacione në lidhje me takimet me palët e interesuara. Kërkesat për FOI që kërkonin sqarime mbi këtë aspekt nuk morën përgjigje, duke çuar në një vlerësim të paplotë të angazhimit të palëve të interesuara.²⁰

10 Neni 45, Rregullorja për Konsultimet Publike.

11 Neni 18, paragrafët 4 dhe 5, Rregullorja për Konsultimet Publike.

12 Në dispozicion në: <https://mpb.rks-gov.net/Uploads/Documents/Pdf/AL/4909/STRATEGJIA-E-REFORMES-SE-ADMINISTRATES-PUBLIKE-2022-2027.pdf>

13 Në dispozicion në: <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2023/03/Strategjia-e-Menaxhimit-te-Financave-Publike.pdf>

14 Në dispozicion në: <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2023/03/06032023-Strategjia-dhe-Plani-Kombetare-per-Zhvillim-2030.pdf>

15 Në dispozicion në: <https://kryeministri.rks-gov.net/wp-content/uploads/2022/09/ZPS-shtator2022-PPZBA-2022-2027-dhe-PV-2022-2027-Shtojca-1-6-FINAL-ALB.pdf>

16 Në dispozicion në: <https://mpb.rks-gov.net/Uploads/Documents/Pdf/AL/2700/Strategjia%20e%20Kosov%C3%ABs%20p%C3%ABr%20Qeverisje%20Elektronike%202023-2027.pdf>

17 Kërkesat për FOI iu dërguan MPB-së më 27.01.2025.

18 Raporti i konsultimit nga PFM, i disponueshëm në: <https://konsultimet.rks-gov.net/Storage/Consultations/41564-FinalAl.pdf>, faqja 2.

19 Po aty.

20 Kërkesat për FOI iu dërguan Ministrisë së Financave më 26.11.2024.

Për Strategjinë Kombëtare të Zhvillimit (2022-2030) , nuk ka një raport konsultimi të disponueshëm publikisht. Për shkak të kësaj, një kërkesë për qasje mbi informacionin u paraqit autoriteteve përkatëse. ²¹Përgjigja konfirmoi vetëm ekzistencën e konsultimeve publike, ndërsa nuk u dha asnjë informacion në lidhje me konsultimet paraprake, duke përfshirë kohëzgjatjen e tyre, publikimin e dokumenteve ose takimet me palët e interesuara. Si rezultat, ky element u vlerësua negativisht .

Programi për Parandalimin dhe Reduktimin e Barrës Administrative (2022-2027) nuk përmban detaje mbi konsultimet paraprake. Kërkesa për qasje në informacione zyrtare, konfirmoi se konsultimet paraprake u zhvilluan në prill dhe maj 2022, me drafte të dërguara me email tek palët e interesuara të jashtme, duke përfshirë dhomat e biznesit dhe OJQ-të. ²² Gjithashtu raportohet se u mbajtën takime me palët e interesuara si të vogla ashtu edhe të mëdha. Megjithatë, përgjigjja konfirmoi gjithashtu se nuk u publikuan dokumente gjatë konsultimeve paraprake por vetëm gjatë konsultimeve publike. Ndërsa palët e interesuara ishin të përfshira ngushtë në takimet e grupeve të punës, mungesa e dokumentacionit të disponueshëm publikisht çoi në një vlerësim pjesërisht negativ.

Strategjia e Qeverisjes Elektronike në Kosovë (2023-2027) përfshin referenca për konsultimet paraprake, ²³por kërkohej verifikim shtesë. Kërkesa për qasje në informacione zyrtare, konfirmoi se konsultimet paraprake dhe publike u zhvilluan njëkohësisht, pasi të gjithë palët e interesuara përkatëse ishin të përfshira në grupin e punës dhe kishin marrë dokumente për komente para konsultimit publik. ²⁴Megjithatë, dokumentet e ndara gjatë konsultimeve paraprake nuk u publikuan në internet, por u dërguan vetëm me email tek institucionet përkatëse. Gjithashtu nuk u lëshua asnjë thirrje e hapur, gjë që u vlerësua negativisht. Përgjigja konfirmoi gjithashtu se u mbajtën takime me palët e interesuara përkatëse.

Lidhur me faktin nëse konsultimet paraprake mund të mbahen në të njëjtën kohë me konsultimet publike, Rregullorja e Qeverisë ²⁵nuk ka një rregull specifik që e trajton në mënyrë të qartë këtë çështje. Megjithatë, në një përgjigje me email ²⁶në lidhje me Strategjinë e Qeverisjes Elektronike, institucioni përgjegjës deklaroi se meqenëse të gjithë aktorët përkatës ishin përfshirë në grupin e punës dhe dokumentet u ndanë për komente para se të postoheshin në

21 Kërkesa për FOI u dërgua Zyra e Kryeministrit për NDS më 05.11.2024. Zyra e Kryeministrit për NDS u përgjigj në 18.11.2024.

22 Kërkesat për FOI u dërguan Zyrës së Kryeministrit për ABPRP më 27.01.2025. Zyra e Kryeministrit për ABPRP u përgjigj më 28.01.2025.

23 Raporti i konsultimit nga Strategjia e Qeverisjes Elektronike, i disponueshëm në: <https://konsultimet.rks-gov.net/viewConsult.php?ConsultationID=41798> , faqja 3.

24 Kërkesat për FOI u dërguan Zyrës së Kryeministrit për Strategjinë e Qeverisjes Elektronike më 27.01.2025. Zyra e Kryeministrit për Strategjinë e Qeverisjes Elektronike u përgjigj më 28.01.2025.

25 Në dispozicion në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=92322>

26 Kërkesat për FOI u dërguan Zyrës së Kryeministrit për Strategjinë e Qeverisjes Elektronike më 27.01.2025. Zyra e Kryeministrit për Strategjinë e Qeverisjes Elektronike u përgjigj më 28.01.2025.

platformën e konsultimeve publike, u konsiderua, në marrëveshje me Zyrën e Kryeministrit, që konsultimet paraprake dhe publike mund të zhvilloheshin në të njëjtën kohë.

Është gjithashtu e rëndësishme të theksohet se kjo situatë nuk vlen për strategjitë ABRP dhe PFM, pasi ato nuk zhvilluan konsultime paraprake në të njëjtën kohë me ato publike. Prandaj, vetëm Strategjia e Qeverisjes Elektronike u përball me këtë situatë.

Rregullorja gjithashtu nuk i rregullon në mënyrë të qartë konsultimet paraprake, por neni 45, paragrafi 3, sqaron se “Organet propozuese i mundësojnë publikut dhe palëve të interesuara të japin komente në fazat e hershme të procesit të vendimmarrjes”, që do të thotë se fazat e hershme i referohen konsultimeve paraprake.²⁷

Lidhur me raportet e konsultimeve publike, meqenëse Strategjia e Qeverisjes Elektronike kishte të dy llojet e konsultimeve në të njëjtën periudhë, vlerësimi u bë në një raport të vetëm konsultimi. Për Strategjinë e Qeverisjes Elektronike, edhe pse konsultimet paraprake nuk u zhvilluan në të njëjtën kohë me ato publike, raporti i konsultimit përfshinte detaje rreth të dy llojeve të konsultimeve. Megjithatë, ende kishte pyetje pa përgjigje të dërguara përmes kërkesave për FOI, dhe për ato pjesë, u dha një vlerësim negativ. Për Strategjinë ABRP, raporti i konsultimit nuk përfshinte detaje mbi konsultimet paraprake, por u kërkua informacion përmes FOI, dhe u morën disa përgjigje. Megjithatë, ajo që mund të vërehet në raportet e konsultimeve të PFM ²⁸dhe ABRP ²⁹janë kontributet e bëra, ku është e qartë se disa kontribues janë të gatshëm të japin kontributin e tyre në fazat e hershme të konsultimeve.

Në përgjithësi, vlerësimi zbuloi se, ndërsa disa strategji demonstrojnë përpjekje të strukturuar për konsultim, kishte mospërputhje në dokumentacion, takime me palët e interesuara dhe akses publik në informacionin paraprak të konsultimit. Përmirësimi i transparencës duke siguruar që dokumentet e konsultimit dhe të dhënat e takimeve të jenë të arritshme publikisht, duke iu përgjigjur kërkesave për FOI në kohën e duhur dhe duke institucionalizuar konsultimet paraprake do të përmirësonte proceset konsultative të Kosovës.

Vlerësimi i ftesave për aktorët jo-shtetërorë për konsultim tregoi shtrirje të kufizuar proaktive. Ndërsa draft strategjitë u publikuan në Platformën e Konsultimit Publik, përpjekjet shtesë për të informuar drejtpërdrejt palët e interesuara ishin të paqëndrueshme. Strategjia e Reformës së Administratës Publike (2022-2026) dhe Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (2022-2026) u publikuan të dyja në internet në portalin për konsultime publike, duke

27 Në dispozicion në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=92322>

28 Raporti i konsultimit për MFP-në, faqja 3-82, i disponueshëm në: <https://konsultimet.rks-gov.net/Storage/Consultations/41564-FinalAI.pdf>

29 Raporti i konsultimit për ABPRP, faqja 1-12, i disponueshëm në: <https://konsultimet.rks-gov.net/Storage/Consultations/41401-FinalAI.pdf>

u lejuar palëve të interesuara të marrin pjesë përmes platformës për konsultime publike. Megjithatë, nuk ka prova që ftesat janë dërguar me email ose përmes institucioneve përkatëse partnere, duke zvogëluar mundësinë e një angazhimi më të gjerë të palëve të interesuara. Edhe pse u mbajtën konsultime paraprake për ABRP-në dhe PFM-në, vlerësimi për elementin 1.3 është negativ sepse ftesat për të kontribuar në këto dokumente u dërguan vetëm me email.

Meqenëse konsultimet paraprake dhe publike për Strategjinë e Qeverisjes Elektronike u mbajtën në të njëjtën periudhë dhe u publikua një raport konsultimi për këto procese, raporti përfshin një tabelë³⁰ që tregon metodat e konsultimit, kohëzgjatjen e konsultimeve dhe numrin e kontribuesve. Nga kjo tabelë, në kolonën 2 mund të shihet se një nga metodat e konsultimit ishte përmes platformës së konsultimit publik, në mënyrë elektronike, ku morën pjesë 4 kontribues. Si rezultat, kriteri i dytë u vlerësua pozitivisht për këtë element, ndërsa kriteret e tjera vlerësohen negativisht sepse raporti i konsultimit nuk përmban asnjë provë tjetër, dhe përgjigjet përmes FOI nuk ofrojnë asnjë provë që mund ta vlerësojmë pozitivisht.

Strategjia Kombëtare e Zhvillimit (2022-2030) është konfirmuar se ka dërguar ftesa me email më 22 tetor 2021 te 43 marrës për konsultime publike.³¹ Përveç kësaj, drafti i strategjisë u publikua në Platformën e Konsultimit Publik, e cila ofron një veçori që u lejon palëve të interesuara të marrin pjesë duke hyrë rregullisht në platformë.

Përdoruesit e regjistruar të platformës morën ftesa edhe me anë të email-it. Këto përpjekje tregojnë se, ndërsa u krye një shkallë e caktuar komunikimi me publikun, mungesa e një thirrjeje të hapur mund të ketë kufizuar një angazhim më të gjerë. Në mënyrë të ngjashme, Programi i Parandalimit dhe Reduktimit të Barrës Administrative (2022-2027) Bazuar në përgjigjen ndaj kërkesës për FOI, është konfirmuar se ftesat për grupin e punës u dërguan me email. Një takim i grupit të punës u zhvillua më 10 shkurt 2022, me një total prej 76 pjesëmarrësish.³² Drafti i strategjisë u publikua gjithashtu në Platformën e Konsultimit Publik, duke u mundësuar palëve të interesuara të hynin dhe të merrnin pjesë në procesin e konsultimit. Përveç kësaj, përdoruesit e regjistruar të platformës morën ftesa me email.

Strategjia e Qeverisjes Elektronike në Kosovë (2023-2027) shfaqti shtrirjen më proaktive midis dokumenteve të shqyrtuara. Grupi i punës përfshinte OJQ lokale si FLOSSK, STIKK dhe Open Data Kosovo, së bashku me organizata ndërkombëtare si GIZ, UNDP, USAID dhe BE. Ftesat u dërguan gjatë fazës së hartimit dhe një draft përfundimtar u publikua në internet për reagime. Përveç

30 Raporti i konsultimit për qeverisjen elektronike, faqja 3, i disponueshëm në: <https://konsulti-met.rks-gov.net/viewConsult.php?ConsultationID=41798>

31 Kërkesa për FOI iu dërgua Zyra e Kryeministrit për NDS më 05.11.2024. Zyra e Kryeministrit për NDS u përgjigj më 18.11.2024.

32 Kërkesat për FOI iu dërguan Zyrës së Kryeministrit për ABPRP më 15.11.2024. Zyra e Kryeministrit për ABPRP u përgjigj më 22.11.2024.

kësaj, një seminar i dedikuar u organizua në prill 2023, duke u ofruar palëve të interesuara një platformë për të kontribuar drejtpërdrejt .³³

Pavarësisht këtyre përpjekjeve, gjetjet tregojnë se një qasje sistematike për të ftuar aktorë jo-shtetërorë mbetet e mangët . Ndërsa disa strategji përfshinin komunikimin përmes email-it, të tjerat mbështeteshin vetëm në publikimin online pa angazhim proaktiv. Për të përmirësuar pjesëmarrjen, Kosova duhet të institucionalizojë ftesat e drejtpërdrejta, të sigurojë komunikim strategjik me palë të ndryshme të interesuara dhe të forcojë bashkëpunimin me organizatat e shoqërisë civile për të nxitur një proces konsultimi më gjithëpërfshirës.

Shkalla në të cilën institucionet përgjegjëse përfshinin në mënyrë proaktive një gamë të gjerë palësh të interesuara të jashtme në konsultime ndryshonte ndjeshëm. Vlerësimi shqyrtoi nëse institucionet angazhuan në mënyrë aktive shoqatat e biznesit, organizatat e ekspertëve, akademinë, sindikatat dhe organizatat që përqendrohen në barazinë gjinore dhe të drejtat e personave me aftësi të kufizuara.

Gjetjet tregojnë se angazhimi ishte kryesisht i kufizuar në shoqatat e biznesit , sindikatat, organizatat që merren me të drejtat e personave me aftësi të kufizuara dhe organizatat që përqendrohen në barazinë gjinore dhe/ose të drejtat e grave. Nuk u morën përgjigje nga kërkesat për FOI ³⁴në lidhje me përfshirjen e palëve të interesuara në Strategjinë e Reformës së Administratës Publike (2022-2026) dhe Strategjinë e Menaxhimit të Financave Publike (2022-2026) . ³⁵Programi i Parandalimit dhe Reduktimit të Barrës Administrative (2022-2027) përfshinte gjithashtu shoqata biznesi dhe shoqata ekspertësh. Strategjia e Qeverisjes Elektronike në Kosovë (2023-2027) ishte një nga strategjitë e pakta që përfshinte organizata që përqendroheshin në barazinë gjinore dhe të drejtat e grave, megjithëse sindikatat dhe organizatat për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara mbetën të nën-përfaqësuar . Ndërsa janë bërë disa përpjekje për të siguruar pjesëmarrjen e jashtme, qasja e përgjithshme mbetet e paqëndrueshme.

Secila prej këtyre strategjive u vu në dispozicion në Platformën e Konsultimit Publik,³⁶ me një periudhë konsultimi të përcaktuar qartë për të siguruar transparencën dhe angazhimin e palëve të interesuara. Krahas drafteve, u ofrua informacion i detajuar se si të dorëzoheshin komentet, duke përfshirë formatet dhe kanalet e disponueshme për dorëzim. Përveç kësaj, përfshirja e dokumenteve të punës ose mbështetëse mundësoi më tej kontributet e informuara nga palët e interesuara.

33 Kërkesat për FOI iu dërguan Zyrës së Kryeministrit për Qeverisjen Elektronike më 15.11.2024. Zyra e Kryeministrit për Qeverisjen Elektronike u përgjigj më 03.12.2024.

34 Kërkesat për FOI iu dërguan MPB-së më 15.11.2024.

35 Kërkesat për FOI iu dërguan Ministrisë së Financave më 26.11.2024.

36 Në dispozicion në: <https://konsultimet.rks-gov.net/>

Një shqyrtim i Platformës së Konsultimit Publik konfirmon se Strategjia e Reformës së Administratës Publike (2022-2026) u publikua për konsultim publik, me një periudhë konsultimi nga 20 maji deri më 10 qershor 2022.³⁷ Palëve të interesuara iu dhanë udhëzime të qarta se si të merrnin pjesë dhe të paraqisnin komentet e tyre.

Në mënyrë të ngjashme, Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (2022-2026) u vu në dispozicion për reagime nga publiku midis 4 tetorit dhe 24 tetorit 2022, duke siguruar që procesi i konsultimit të ishte i arritshëm dhe i strukturuar mirë.³⁸

Strategjia Kombëtare e Zhvillimit (2022-2030) ishte e hapur për konsultim nga 30 maji deri më 21 qershor 2022, duke u lejuar palëve të interesuara të shqyrtonin draftin dhe të jepnin kontributin e tyre përmes kanaleve të caktuara. Po kështu, ³⁹Programi i Parandalimit dhe Reduktimit të Barrës Administrative (2022-2027) iu nënshtrua konsultimit publik nga 17 maji deri më 13 qershor 2022, ku palëve të interesuara iu dhanë udhëzime të qarta se si të angazhoheshin në proces. ⁴⁰Strategjia e Qeverisjes Elektronike në Kosovë (2023-2027) u publikua për konsultim midis 22 marsit dhe 14 prillit 2023, duke siguruar që palët e interesuara përkatëse të kishin mundësinë të jepnin reagime përmes mekanizmave të strukturuar të disponueshëm në platformë.⁴¹

Ndërsa kjo tregon një qasje të strukturuar ndaj transparencës, efektiviteti i këtyre masave varet nga ndërgjegjësimi dhe angazhimi i palëve të interesuara. Edhe pse institucionet ofruan informacion, shkalla në të cilën publiku dhe shoqëria civile i përdorën në mënyrë aktive këto mundësi mbetet e pasigurt. Forcimi i përpjekjeve për të informuar dhe angazhuar në mënyrë aktive palët e interesuara përkatëse do të rriste më tej ndikimin e këtyre proceseve të konsultimit. Vlerësimi i reagimeve institucionale mbi konsultimet publike në Kosovë zbulon një performancë të përzier. Ndërsa disa strategji ofruan reagime mbi komentet e marra, të tjerave u mungonte transparenca në mënyrën se si kontributi i palëve të interesuara ndikoi në vendimet përfundimtare. Strategjia e Reformës së Administratës Publike (2022-2026) përmbushi të gjitha kriteret për publikimin e reagimeve, duke konfirmuar se komentet e paraqitura u shqyrtuan dhe u trajtuan. Në mënyrë të ngjashme, Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (MFP) e Kosovës (2022-2026) përmbushi të gjitha kriteret e monitorimit, duke siguruar që mekanizmat e reagimeve ishin në vend.

Përveç kësaj, Strategjia Kombëtare e Zhvillimit (SKZH) nuk e përmbushi plotësisht standardin për transparencë, pasi dokumenti i reagimeve nuk ishte i disponueshëm publikisht në internet, por u mor përmes një kërkesë për Lirinë e Informacionit (FOI).⁴² Kjo është në kontrast me strategji të tjera,

37 Në dispozicion në: <https://konsultimet.rks-gov.net/viewConsult.php?ConsultationID=41405>

38 Në dispozicion në: <https://konsultimet.rks-gov.net/Storage/Consultations/41564-FinalAI.pdf>

39 E qasshme në: <https://konsultimet.rks-gov.net/viewConsult.php?ConsultationID=41413>

40 E qasshme në: <https://konsultimet.rks-gov.net/viewConsult.php?ConsultationID=41401>

41 E qasshme në: <https://konsultimet.rks-gov.net/viewConsult.php?ConsultationID=41798>

42 Kërkesa për FOI iu dërgua Zyra e Kryeministrit për NDS më 25.11.2024. Zyra e Kryeministrit për NDS u përgjigj në 09.12.2024.

të tilla si Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (2022-2026), e cila iu përmbajtë standardeve të transparencës duke i bërë përgjigjet dhe justifikimet të arritshme publikisht në platformat zyrtare.⁴³

Ndërkohë që SKZH-ja përputhet pjesërisht me kërkesat e reagimeve nga konsultimet, dështimi i saj për të publikuar të dhënat e plota të përgjigjeve në internet kufizon transparencën dhe aksesin publik në vendimet institucionale. Përmes kërkesës për FOI, u ofrua një dokument Excel, i cili përfshinte komentet e paraqitura, emrat e dërguesve dhe indikacione se si u trajtuan komentet. Megjithatë, dokumenti nuk përmbante shpjegime të hollësishme për secilën përgjigje, dhe reagimet nuk u bënë të disponueshme publikisht në internet. Është e rëndësishme të theksohet se këto komente nuk lidheshin me konsultimet paraprake, sepse nuk kemi marrë asnjë përgjigje që konfirmonte se ato u mbajtën. Si rezultat, të gjithë elementët që lidhen me konsultimet paraprake në këtë dokument u vlerësuan negativisht.

Programi i Parandalimit dhe Reduktimit të Barrës Administrative (2022-2027) i përmbushi plotësisht kriteret për publikimin e reagimeve të konsultimit, duke konfirmuar se komentet u trajtuan në mënyrë sistematike.⁴⁴ Strategjia e Qeverisjes Elektronike në Kosovë (2023-2027) gjithashtu përmbushi të gjitha standardet e publikimit të reagimeve, duke demonstruar një angazhim institucional për transparencë në konsultimet publike.⁴⁵

Gjetjet e përgjithshme sugjerojnë se, ndërsa disa institucione sigurojnë transparencë në angazhimin e palëve të interesuara duke ofruar përgjigje të qarta ndaj kontributit publik, të tjerat dështojnë të justifikojnë sistematikisht ose t'i bëjnë këto përgjigje lehtësisht të arritshme. Vlerësimi nënvizon nevojën që Kosova të përmirësojë praktikën e saj duke siguruar që të gjitha komentet e paraqitura të marrin reagime të përshtatshme, të ofrohen shpjegime për vendimet e marra dhe përgjigjet të publikohen në formate të arritshme për të rritur besimin e publikut në proceset e vendimmarrjes. Lidhur me organizimin e debateve publike gjatë zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të RAP-it, monitorimi zbuloi se nuk u organizuan debate publike. Kjo do të thotë që qytetarët dhe palët e tjera të interesuara nuk patën mundësi të diskutonin hapur dhe të jepnin reagime mbi këto strategji të rëndësishme përpara se ato të finalizoheshin.

Kërkesat për informacion nga institucionet nuk ofruan asnjë provë se janë mbajtur debate publike. Për Strategjinë e Menaxhimit të Financave Publike (MFP), nuk pati përgjigje,⁴⁶ duke e bërë të pamundur konfirmimin nëse është zhvilluar një debat, gjë që çoi në një pikëzim zero. Asnjë nga dokumentet e shqyrtuara nuk përfshinte thirrje publike për debate, asnjë diskutim nuk është regjistruar zyrtarisht dhe asnjë reagim i strukturuar nuk është ndarë. Megjithatë, publiku u informua për

43 E qasshme në: <https://konsultimet.rks-gov.net/Storage/Consultations/41564-FinalAI.pdf>

44 E qasshme në: <https://konsultimet.rks-gov.net/Storage/Consultations/41401-FinalAI.pdf>

45 E qasshme në: <https://konsultimet.rks-gov.net/viewConsult.php?ConsultationID=41798>

46 Kërkesat për FOI iu dërguan Ministrisë së Financave më 26.11.2024.

mënyrën ose vendin ku duhet të dorëzojnë kontributet e tyre dhe për këtë arsye, kriteri 3 është vlerësuar pozitivisht në elementin 1.7 (përveç SKZH-së).

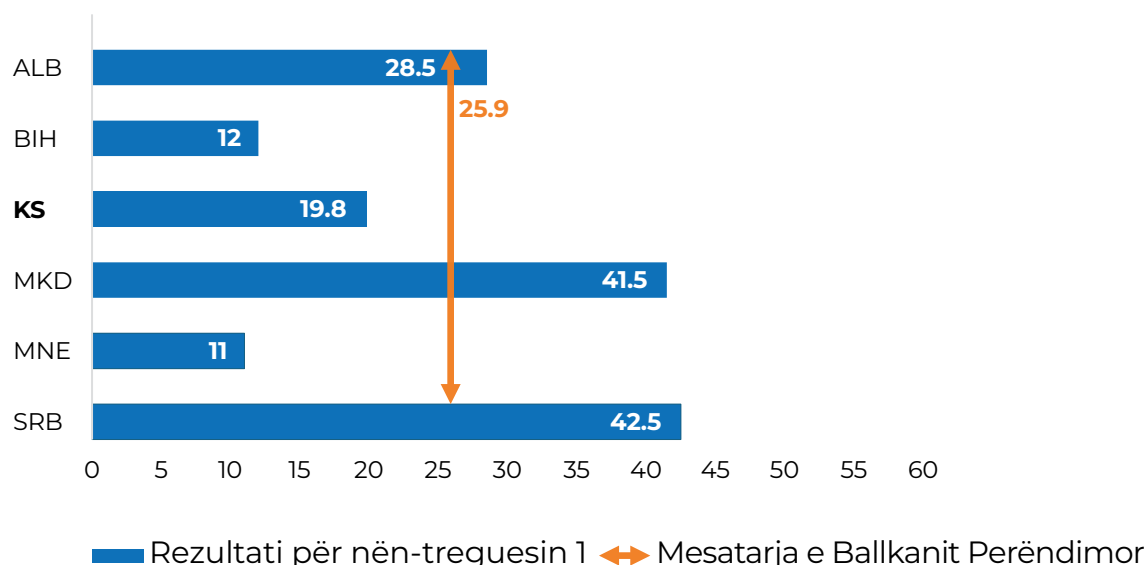
Kjo mungesë e diskutimit publik dobëson transparencën dhe pjesëmarrjen në hartimin e politikave. Pa debate, njerëzit dhe organizatat jashtë qeverisë nuk kanë një shans të vërtetë për të ndikuar në vendime. Për ta përmirësuar këtë, institucionet duhet të organizojnë në mënyrë aktive debate publike, të ndajnë më hapur draft politikat dhe të dokumentojnë se si merren në konsideratë reagimet. Bërja e këtyre ndryshimeve do të ndihmonte në ndërtimin e besimit dhe do të siguronte që politikat të pasqyrojnë nevojat dhe shqetësimet e një game më të gjerë njerëzish.

Vlerësimi i procesit të zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të PAR zbulon shqetësime në lidhje me transparencën dhe përfshirjen bazuar në intervistat me informatorë kyç. Midis të intervistuarve, mendimet ishin të ndara, me vetëm një që pajtohej plotësisht se procesi ishte transparent, ndërsa të tjerët kishin tendencë të mos pajtoheshin ose nuk pajtoheshin plotësisht. Në mënyrë të ngjashme, kur u pyetën për përfshirjen, shumica e informatorëve nuk e perceptuan procesin si të hapur për palë të ndryshme të interesuara.⁴⁷

Lidhur me Strategjinë e Qeverisjes Elektronike, një informator përmendi se nuk ishte njoftuar për procesin e hartimit. Ndërsa u paraqitën komente me shkrim, ato nuk u përfshinë dhe nuk u dha asnjë shpjegim për përjashtimin e tyre. Kjo mungesë angazhimi dhe reagimi përforcon më tej shqetësimet në lidhje me pjesëmarrjen e kufizuar të palëve të interesuara. Për shkak të këtyre gjetjeve, nuk u dhanë pikë për transparencë ose përfshirje në procesin e zhvillimit.

Si po ia del Kosova në aspektin rajonal?

Nën-treguesi 1: Transparenca dhe gjithëpërfshirja në zhvillimin e dokumenteve të planifikimit të PAR-it

⁴⁷ Intervistat me KI-të u zhvilluan më 09.12.2024, 10.12.2024 dhe 20.01.2025.

II.2 Transparenca dhe përfshirja e strukturave të monitorimit dhe koordinimit të PAR-it

Parimi 1: Një axhendë gjithëpërfshirëse, e besueshme dhe e qëndrueshme e reformës së administratës publike është krijuar dhe zbatuar me sukses, duke nxitur inovacionin dhe përmirësimin e vazhdueshëm.

Nën-treguesi 2: Transparenca dhe përfshirja e strukturave të monitorimit dhe koordinimit të PAR-it⁴⁸

Elementet treguese	Lloji i elementit	Rezultati
E 2.1 Pjesëmarrja e shoqërisë civile në strukturat e monitorimit dhe koordinimit është parashikuar në axhendën e PAR-it	Strategjia dhe politika	0/2
E 2.2 Format i përfshirjes së OSHC-ve në strukturat administrative për koordinimin dhe monitorimin e PAR-it mundëson pjesëmarrjen e tyre të rregullt dhe substanciale	Ngritja institucionale	0/3
E 2.3 Format i përfshirjes së OSHC-ve në strukturat politike për koordinimin dhe monitorimin e PAR-it mundëson pjesëmarrjen e tyre të rregullt dhe substanciale	Ngritja institucionale	0/3
E 2.4 Përfshirja e OSHC-ve arrihet bazuar në një proces të hapur konkurrues	Ngritja institucionale	0/4
E 2.5 Mbledhjet e strukturave të koordinimit dhe monitorimit të PAR mbahen rregullisht me përfshirjen e OSHC-ve.	Praktika në zbatim	0/10
E 2.6 Puna e strukturave të monitorimit dhe koordinimit të PAR-it komunikohet në mënyrë transparente	Praktika në zbatim	0/10
E 2.7 Informatorët kryesorë konsiderojnë se mund të kontribuojnë në mënyrë kuptimplote gjatë takimeve të strukturave të monitorimit dhe koordinimit	Rezultatet dhe ndikimi	0/8
Rezultati total për nën-treguesin 2		0/40

⁴⁸ Përmes nën-treguesit të dytë, monitorohet nën-parimi i mëposhtëm i SIGMA-s: PAR koordinohet në nivele politike dhe administrative; ndahen burime të mjaftueshme dhe reformat e planifikuara zbatohen dhe monitorohen në mënyrë efektive.

Vendimi i qeverisë për strukturat e RAP-it në Kosovë nuk përshkruan në mënyrë të qartë përfshirjen e OSHC-ve brenda strukturave administrative ose politike për koordinimin dhe monitorimin e RAP-it. Reforma e Administratës Publike (RAP) e Kosovës koordinohet përmes niveleve politike dhe administrative. Megjithatë, vlen të theksohet se vendimi i qeverisë për KRMRAP-in i lejon kreut të Këshillit Ministror të ftojë përfaqësues nga institucione dhe organizata të tjera, nëse çështjet që do të diskutohen bien brenda fushëveprimit të tyre përkatës të punës. Në nivel politik, Këshilli Ministror për Reformën e Administratës Publike (KRMRAP) shërben si organi kryesor koordinues, i kryesuar nga Ministri i Punëve të Brendshme. Roli i tij përfshin mbikëqyrjen, udhëzimin dhe sigurimin e zbatimit të iniciativave të RAP-it. Në nivel administrativ, Departamenti për Reformën e Administratës Publike brenda Ministrisë së Punëve të Brendshme vepron si Sekretariat për KRMRAP-in, duke ofruar mbështetje thelbësore administrative dhe teknike.⁴⁹

Vlerësimi i përfshirjes së shoqërisë civile në strukturat e monitorimit dhe koordinimit për Reformën e Administratës Publike (RAP) në Kosovë zbulon një mungesë të përfshirjes së institucionalizuar. Strategjia e Reformës së Administratës Publike 2022-2026 dhe Vendimi i Qeverisë për strukturat e RAP nuk i përmendin në mënyrë të qartë organizatat e shoqërisë civile (OSHC) si pjesëmarrëse as në nivelin administrativ dhe as në atë politik. Këshilli Ministror për Reformën e Administratës Publike (KRMRAP), i kryesuar nga Ministri i Punëve të Brendshme, mbikëqyr zbatimin e RAP, i mbështetur nga Departamenti për Reformën e Administratës Publike brenda Ministrisë së Punëve të Brendshme. Megjithatë, nuk ka asnjë referencë për pjesëmarrjen e OSHC-ve si anëtarë të plotë ose si palë të interesuara të ftuara.

Vlerësimi nuk gjeti prova të përfshirjes së OSHC-ve në mekanizmat formalë të monitorimit dhe koordinimit. Nuk ka një format të përcaktuar për pjesëmarrjen e OSHC-ve në strukturat administrative ose politike, as nuk ka një proces transparent, të hapur dhe konkurrues përzgjedhjeje për përfshirjen e tyre. Takimet e organeve koordinuese të PAR-it nuk mbahen rregullisht me pjesëmarrjen e OSHC-ve, dhe nuk ekzistojnë mekanizma formalë për të siguruar që kontributet e tyre të merren në konsideratë. Transparenca gjithashtu mungon, pasi nuk ka dokumentacion të disponueshëm publikisht të takimeve, raporteve ose procesverbaleve që përfshijnë kontributin e OSHC-ve. Përveç kësaj, informatorët kryesorë nuk treguan se kanë mundësi për angazhim domethënës në këto struktura.

Vendimi i Qeverisë për strukturat e RAP-it nuk përcakton në mënyrë të qartë përfshirjen e OSHC-ve brenda strukturave administrative ose politike për koordinimin dhe monitorimin e RAP-it. Takimi më i fundit i këtij këshilli u zhvillua më 21 qershor 2024, ndërsa takimi i mëparshëm u zhvillua më 13 korrik 2023. Gjatë dy viteve të fundit, këshilli është takuar në mënyrë periodike, afërsisht një herë në vit.⁵⁰

⁴⁹ Vendimi i Qeverisë për strukturat e PAR-it, i disponueshëm në: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=71900>

⁵⁰ Po aty.

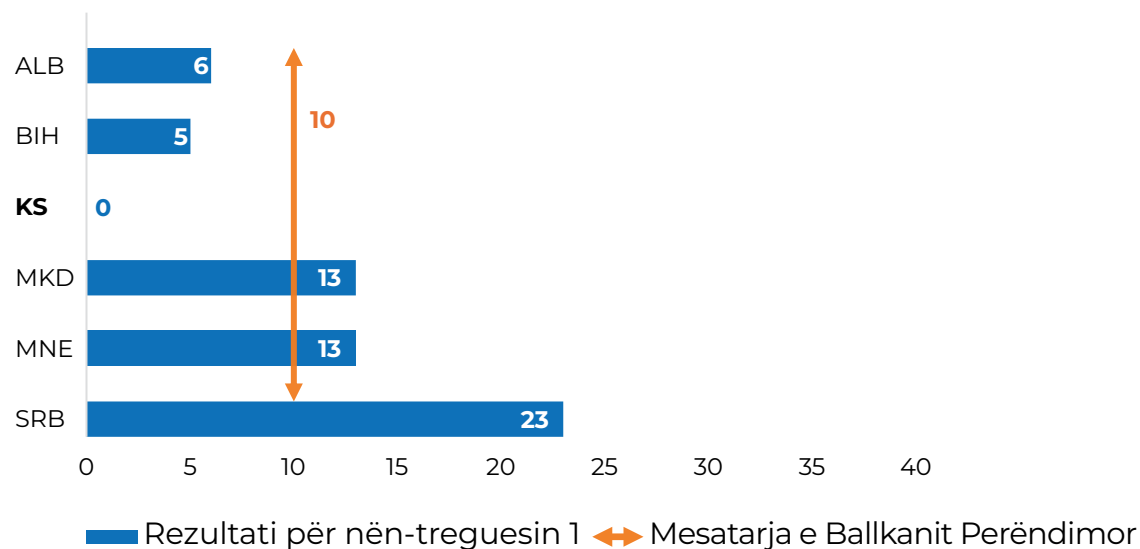
Nuk ka seksione të azhurnuara me dokumentet e planifikimit të PAR-it ose raportet e monitorimit për katër nga dokumentet, dhe as nuk ka ndonjë vendim, rregullore proceduriale ose procesverbal takimi në lidhje me strukturat e monitorimit dhe koordinimit të PAR-it për asnjë nga dokumentet. Megjithatë, duhet theksuar se vetëm Programi i Parandalimit dhe Reduktimit të Barrës Administrative 2022-2027 ka një raport zbatimi të publikuar.

Vendimi i Qeverisë për strukturat e PAR-it krijon organe kyçe koordinuese, por nuk e mandaton përfshirjen e OSHC-ve, as nuk përcakton procedurat për angazhim. Mungesa e pjesëmarrjes së strukturuar dhe transparente kufizon mbikëqyrjen dhe llogaridhënien e jashtme në zbatimin e nismave të PAR-it.

Burimet e të dhënave për këtë vlerësim përfshijnë Strategjinë e Reformës së Administratës Publike, Vendimin e Qeverisë për strukturat e RAP-it dhe dokumente të tjera qeveritare të disponueshme publikisht.

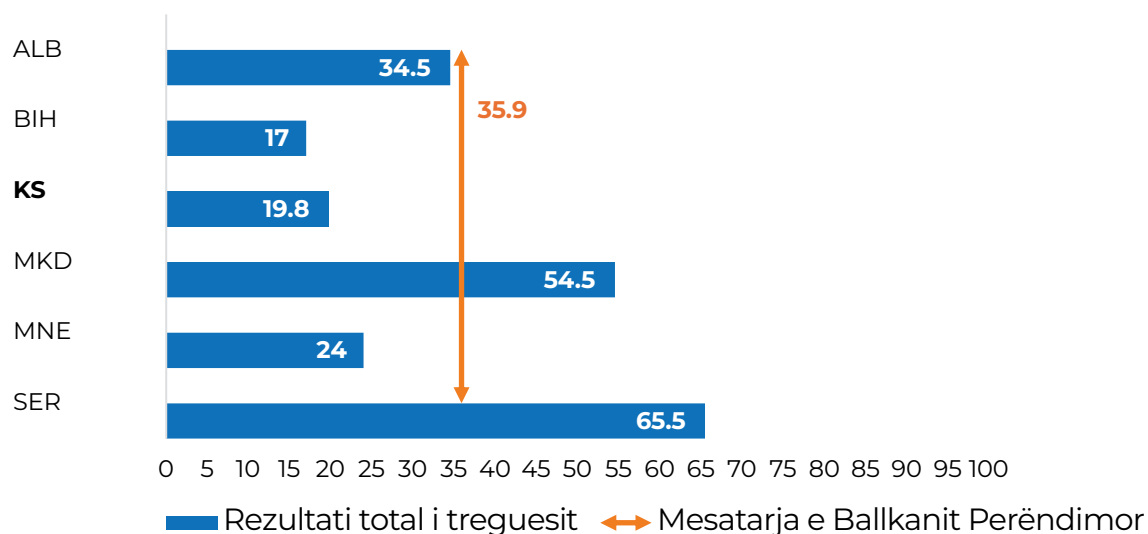
Si po ia del Kosova në aspektin rajonal?

Nën-treguesi 2: Transparenca dhe përfshirja e strukturave të monitorimit dhe koordinimit të PAR-it

Krahasimi i rezultateve të përgjithshme në Strategjinë për PAR

Treguesi: Transparenca dhe përfshirja e zhvillimit dhe menaxhimit të axhendës së PAR-it

Raporti i përgjithshëm rajonal për zonën e Strategjisë, me rezultatet për të gjitha administratat e BP-së, është i disponueshëm në: www.par-monitor.org

I 1.3 Rekomandime për Strategjinë për PAR

II.3.1 Rekomandimet e ndjekjes nga PAR Monitor 2021/2022

Rekomandime	Lloji (afatsh-kurtër/afatgjatë) ⁵¹	Statusi	Shpjegim
1. Institucionet duhet t'i japin përparësi organizimit të konsultimeve me OSHC-të që në fazat e hershme të procesit të zhvillimit të dokumenteve. Mund të përdoren metoda të ndryshme për përfshirje të hershme, siç janë takimet konsultative, pjesëmarrja në grupe pune ose forume online. Këto konsultime duhet të synojnë mbledhjen e kontributeve të konsiderueshme përpara se të përcaktohen draftet përfundimtare dhe drejtimit e politikave.	Afatshkurtër	Pjesërisht i zbatuar	Jo të gjitha institucionet i kanë dhënë përparësi konsultimeve të hershme, kështu që konsultimet në fazat e hershme nuk kanë qenë të rregullta. Megjithatë, disa institucione përkatëse kanë mbajtur takime paraprake dhe i kanë kryer këto konsultime me OSHC-të dhe grupet e interesit.
2. Konsultimet duhet të reklamohen gjerësisht dhe të gjitha OSHC-të e interesuara duhet të kenë mundësinë të marrin pjesë. Praktikat standarde duhet të përfshijnë informimin e organit përgjegjës përmes faqeve zyrtare të internetit dhe kanaleve të disponueshme të mediave sociale. Kufizimet në pjesëmarrje, nëse ka, duhet të kufizohen në kriteret bazë dhe duhet të bëhen përpjekje për të përfshirë OSHC-të nga komunitetet lokale sa më shumë që të jetë e mundur.	Afatshkurtër	Pjesërisht i zbatuar	Konsultimet janë promovuar përmes faqeve të internetit dhe kanaleve të disponueshme të institucioneve përkatëse, por nuk mund të themi se janë bërë përpjekje të mjaftueshme për të përfshirë OSHC-të nga komunitetet lokale. Zakonisht, në konsultimet me OSHC-të, kemi vënë re se të njëjtat OSHC marrin pjesë më shpesh dhe japin kontributet e tyre.

⁵¹ Rekomandimet për të cilat koha e nevojshme për zbatim konsiderohet të jetë deri në një vit etiketohen si afatshkurtra. Rekomandimet afatmesme janë ato që mund të zbatohen në një periudhë nga një vit deri në tre vjet. Rekomandimet afatgjata kërkojnë më shumë se tre vjet për t'u zbatuar.

3. Raportimi mbi rezultatet e konsultimit duhet të bëhet publik dhe të gjitha kontributet e marra duhet të trajtohen në mënyrë të qartë. Për të rritur dobinë dhe besimin në procesin e konsultimit, rekomandohet që çdo koment të trajtohet individualisht, duke dhënë shpjegime për pranimin ose refuzimin e tyre. Ndërsa grupimet e komenteve mund të justifikohen në raste të caktuara, duhen shmangur deklaratat e paqarta që nuk arrijnë të shpjegojnë qartë kontributin ose refuzimin e kontributeve specifike.	Afatshkurtër	Pjesërisht i zbatuar	Shumica e institucioneve kanë arritur të ndajnë rezultatet e konsultimit me publikun përmes raporteve të konsultimit të publikuara në platformën e konsultimit publik. Komentet ishin të qarta, dhe arsyetimi për pranimin ose refuzimin e tyre ishte gjithashtu i qartë. ⁵² Nga të gjitha institucionet e monitoruara, vetëm dy nuk i ndanë këto rezultate me publikun. ⁵³
4. Përpyjekjet proaktive për të angazhuar një grup të larmishëm palësh të interesuara duhet të jenë një praktikë e rregullt, pavarësisht nga natyra specifike e dokumentit strategjik. Ftesat për organizatat që përqendrohen në fusha të ndryshme horizontale ose grupe relevante për suksesin e PAR-së, siç janë ato që merren me aftësitë e kufizuara ose çështjet gjinore, duhet të përfshihen në të gjitha konsultimet.	Afatshkurtër	Nuk është zbatuar	Në dokumentet strategjike, kemi kryesisht të njëjtën larmi aktorësh pjesëmarrës. Vetëm strategjia e Qeverisjes Elektronike përfshin një gamë më të gjerë, duke përfshirë edhe aktorë të përqendruar në të drejtat e grave. ⁵⁴ Institucionet ende duhet të marrin në konsideratë përfshirjen e sa më shumë aktorëve nga fusha të ndryshme.

⁵² Raportet e konsultimit të PFM, ABPRP dhe E-Qeverisjes, janë të disponueshme në platformën zyrtare të konsultimit publik: <https://konsultimet.rks-gov.net/>

⁵³ NDS dhe PAR nuk i kanë ndarë rezultatet e kontributeve me publikun.

⁵⁴ Kërkesat për FOI iu dërguan Zyrës së Kryeministrit për Qeverisjen Elektronike më 15.11.2024. Zyra e Kryeministrit për Qeverisjen Elektronike u përgjigj më 03.12.2024.

5. Strukturat administrative duhet të jenë plotësisht funksionale dhe të përfshijnë OSHC-të si në koordinimin e PAR-it ashtu edhe në strukturat e monitorimit. Të gjithë anëtarët e Këshillit Ministror për Reformën e Administratës Publike (KMRAP) duhet të kenë mundësinë të propozojnë dhe zgjedhin një përfaqësues, duke nxitur besimin, transparencën dhe duke zvogëluar diskrecionin.	Afatgjatë	Nuk është zbatuar	
6. Ministria e Punëve të Brendshme (MPB) duhet të sigurojë që kontributet e OSHC-ve të mbledhura përmes mjeteve ekzistuese, siç është Platforma për Konsultime Publike (PPC) dhe debatet publike, të merren në konsideratë vërtet në procesin e vendimmarrjes së strukturës së monitorimit dhe koordinimit.	Afatgjatë	Nuk është zbatuar	Kontributet e OSHC-ve ende nuk janë përfshirë në PBA. Edhe pse kemi një raport konsultimi me komente dhe kontribute të caktuara, nuk ka prova që komentet e OSHC-ve janë përfshirë. ⁵⁵
7. MPB-ja duhet t'i kushtojë më shumë rëndësi çështjeve dhe sfidave konkrete që rrjedhin nga zbatimi aktual i RAP-it. Në vend që të paraqesë vetëm të gjithë raportin e monitorimit të RAP-it, përparësi duhet t'i jepet adresimit të çështjeve urgjente dhe fushave problematike, veçanërisht atyre që lidhen me aspektet e administratës që kanë të bëjnë me qytetarët, siç janë hapja, transparenca, reagimi dhe përfshirja.	Afatgjatë	Nuk është zbatuar	

⁵⁵ Raporti i Konsultimit nga PAR u mor me email më 07.11.2024, pas kërkesës sonë të dërguar më 05.11.2024.

8. Sigurimi i qëndrueshmërisë në kalendarin e CMPAR, siç përcaktohet ligjërisht, është thelbësor. Në rast të anulimit të një takimi, të gjithë anëtarëve duhet t'u jepet një njoftim i detyrueshëm me shkrim që detajon arsyet dhe masat për të menaxhuar çdo ngecje.		N/A
--	--	-----

II. 3.2 Rekomandime nga raporti i monitorimit 2024/2025

- Qeveria duhet të përmirësojë zbatimin e rregulloreve ekzistuese të transparencës duke siguruar që të gjitha proceset e konsultimit të kryhen në mënyrë sistematike dhe që rezultatet të bëhen të disponueshme publikisht.
- Përfshirja e proceseve të konsultimit duhet të rritet duke siguruar që palët e ndryshme të interesuara, duke përfshirë grupet e marginalizuara dhe organizatat më të vogla të shoqërisë civile, të jenë të përfshira në mënyrë aktive.
- Duhet të krijohet një organ koordinues i centralizuar për të mbikëqyrur dhe harmonizuar përpjekjet e PAR-it në ministri dhe agjenci të ndryshme, duke parandaluar fragmentimin e politikave.
- Mekanizmat e reagimeve duhet të institucionalizohen për të siguruar që kontributet publike në proceset e konsultimit njihen dhe adresohen përmes një sistemi ndjekjeje të aksesueshëm publikisht.
- Debatet publike duhet të mbahen rregullisht përpara miratimit të reformave të mëdha për të lejuar pjesëmarrje më të gjerë dhe një shkëmbim më transparent idesh.
- Organizatave të shoqërisë civile duhet t'u ofrohen më shumë burime dhe mbështetje teknike për të forcuar kapacitetin e tyre për t'u angazhuar në mënyrë efektive në proceset e reformës së administratës publike.
- Kosova duhet t'i përafroj reformat e saj të qeverisjes më ngushtë me praktikat më të mira rajonale dhe të BE-së, duke miratuar modele të dialogut të strukturuar dhe mekanizma të angazhimit të palëve të interesuara nga vendet me korniza konsultimi më të avancuara.

Shtojca e Metodologjisë

Për hartimin e këtij raporti për Kosovën, u përdorën metodat dhe mjetet e mëposhtme kërkimore për mbledhjen e të dhënave dhe llogaritjen e elementeve:

- Analiza e dokumentacionit zyrtar, të dhënave dhe faqeve zyrtare të internetit
- Kërkesat për akses të lirë në informacion
- Intervista me palët e interesuara dhe informatorët kryesorë.

Monitorimi mbështetej kryesisht në analizën e dokumenteve zyrtare të disponueshme publikisht në faqet e internetit të organeve të administratës dhe në të dhënat dhe informacionin e përfshirë në to. Megjithatë, në rastet kur të dhënat nuk ishin të disponueshme, studiuesit dërguan kërkesa për akses të lirë në informacion te institucionet përkatëse me qëllim marrjen e informacionit të nevojshëm për dhënien e pikëve për elementët.

Tabela 4. Kërkesat për FOI të dërguara në Kosovë

<i>Institucion</i>	<i>Data e kërkesës</i>	<i>Data e përgjigjes ndaj kërkesës</i>
Ministria e Punëve të Brendshme për PAR	11/5/2024	7/11/2024
Zyra për Planifikim Strategjik - Zyra e Kryeministrit për SKZH-në	11/5/2024	18/11/2024
Ministria e Financave për MFP-në	15/11/2024	Asnjë përgjigje
Zyra për Planifikim Strategjik Zyra e Kryeministrit për ABPRP	15/11/2024	22/11/2024
Zyra për Planifikim Strategjik Zyra e Kryeministrit për Qeverisje Elektronike	15/11/2024	03/12/2024
Zyra për Planifikim Strategjik - Zyra e Kryeministrit për SKZH-në	25/11/2024	09/12/2024
Zyra për Planifikim Strategjik Zyra e Kryeministrit për ABRP	26/11/2024	04/12/2024
Ministria e Punëve të Brendshme për PAR	27/01/2025	Asnjë përgjigje
Zyra për Planifikim Strategjik Zyra e Kryeministrit për ABPRP	27/01/2025	28/01/2025
Zyra për Planifikim Strategjik Zyra e Kryeministrit për Qeverisje Elektronike	27/01/2025	28/01/2025
Zyra për Planifikim Strategjik Zyra e Kryeministrit për SKZ-në	27/01/2025	Asnjë përgjigje

Intervistat me informatorët kryesorë u kryen dhe u përdorën si bazë për ndarjen e pikëve për elementët 1.8 dhe 2.7. Përveç kësaj, ato u përdorën për të mbledhur të dhëna cilësore, të fokusuara dhe të thelluara mbi fenomenet e monitoruara. Intervistat me palë të tjera të interesuara (si përfaqësuesit e organeve të administratës publike) u përdorën gjithashtu në hulumtim për të plotësuar dhe verifikuar të dhënat dhe gjetjet e mbledhura ndryshe. Përzgjedhja e të intervistuarve u bazua në marrjen e mostrave të qëllimshme, jo-probabilitare, duke synuar bashkëbiseduesit bazuar në ekspertizën e tyre mbi temën.

Intervistat me informatorët kryesorë përbëheshin nga një grup deri në katër pyetjesh, ku pjesëmarrësit shprehën dakordësinë e tyre në një shkallë me katër pikë: nuk pajtohem plotësisht, kam tendencë të mos pajtohem, kam tendencë të pajtohem dhe pajtohem plotësisht. Pikët sipas elementëve 1.8 dhe 2.7 u caktuan nëse të gjithë informatorët kryesorë deklaruan se kishin tendencë të pajtoheshin/pajtoheshin plotësisht me deklaratën. Përveç kësaj, u përdor një grup pyetjesh të hapura, duke lejuar një diskutim me të intervistuarit dhe nën-pyetje në vend, në vend që të ndiqeshin në mënyrë strikte një format të paracaktuar. Të intervistuarve iu dha anonimitet i plotë për sa i përket informacionit personal dhe përkatësisë institucionale/organizative.

Tabela 5. Intervistat e zhvilluara në Kosovë

<i>Data</i>	<i>Të intervistuarit</i>
09.12.2024	Instituti për Politika Zhvillimore-INDEP
10.12.2024	Demokraci Plus - D+
10.12.2024	Grupi për Studime Ligjore dhe Politike - GLPS
10.12.2024	Softuer Falas me Burim të Hapur në Kosovë -FLOSSK
20.01.2025	Instituti për Politika Zhvillimore -INDEP

Lista e pyetjeve të intervistës

• Elementi 1.8

1. Në ç'masë pajtoheni me pohimin e mëposhtëm: **Procesi i zhvillimit të dokumentit të planifikimit të RAP ishte transparent.**
 - a. plotësisht nuk pajtohem
 - b. kanë tendencë të mos pajtohen
 - c. kanë tendencë të pajtohen
 - d. plotësisht dakord
2. Në ç'masë pajtoheni me pohimin e mëposhtëm: **Procesi i zhvillimit të dokumentit të planifikimit të RAP ishte gjithëpërfshirës.**
 - a. plotësisht nuk pajtohem
 - b. kanë tendencë të mos pajtohen
 - c. kanë tendencë të pajtohen
 - d. plotësisht dakord

Pyetje shtesë udhëzuese (nuk përdoren për caktimin e pikëve, por janë të rëndësishme për të ofruar informacion cilësor të nevojshëm për vlerësimin):

1. Si përfshihen organizatat e shoqërisë civile në fazat fillestare të zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të PAR-it?
2. Sa transparente janë afatet kohore, axhendat dhe rezultatet e konsultimeve gjatë zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të PAR-it?
3. Si dokumentohen dhe integrohen reagimet dhe kontributet nga palët e ndryshme të interesuara?
4. Si merren vendimet kryesore gjatë gjithë zhvillimit të dokumenteve të PAR-it, dhe a u komunikohen këto vendime qartë të gjitha palëve të përfshira? (për shembull, vendimet për miratimin e ndryshimeve të propozuara nga aktorët jo-shtetërorë - masa specifike, aktivitete e të tjera të ngjashme)
5. A ka mundësi për reagime të vazhdueshme gjatë gjithë procesit?
6. A ka pasur raste kur kontributi i palëve të interesuara ka ndikuar ndjeshëm në procesin e zhvillimit të procesit të planifikimit? A mund të jepni një shembull?
7. Gjatë zhvillimit të dokumenteve të planifikimit të RAP-it, a zbatuan autoritetet përgjegjëse forma të ndryshme të konsultimeve gjatë procesit (si grupe fokusi, anketa, intervista, dorëzimi i kontributeve me shkrim, etj.). Nëse përgjigjja është po, ju lutemi të jepni më shumë detaje.

• Elementi 2.7

1. Në ç'masë jeni dakord me pohimin e mëposhtëm: **Materialet për përgatitjen e takimeve të strukturave administrative ofrohen në kohë.**
 - a. plotësisht nuk pajtohem
 - b. kanë tendencë të mos pajtohen
 - c. kanë tendencë të pajtohen
 - d. plotësisht dakord
2. Në ç'masë jeni dakord me pohimin e mëposhtëm: **Materialet për përgatitjen e takimeve të strukturave politike ofrohen në kohë.**
 - a. plotësisht nuk pajtohem
 - b. kanë tendencë të mos pajtohen
 - c. kanë tendencë të pajtohen
 - d. plotësisht dakord
3. Në ç'masë jeni dakord me pohimin e mëposhtëm: **Takimet e strukturave administrative lejojnë kontribut domethënës.**
 - a. plotësisht nuk pajtohem
 - b. kanë tendencë të mos pajtohen
 - c. kanë tendencë të pajtohen
 - d. plotësisht dakord
4. Në ç'masë pajtoheni me pohimin e mëposhtëm: **Takimet e strukturave politike lejojnë kontribut domethënës.**
 - a. plotësisht nuk pajtohem
 - b. kanë tendencë të mos pajtohen
 - c. kanë tendencë të pajtohen
 - d. plotësisht dakord

Pyetje shtesë udhëzuese (nuk përdoren për caktimin e pikëve, por janë të rëndësishme për të ofruar informacion cilësor të nevojshëm për vlerësimin):

1. A mendoni se organizata juaj ka një zë domethënës në proceset e vendimmarrjes brenda strukturave administrative dhe politike? Ju lutem shpjegoni më hollësisht.
2. A ka pasur raste kur kontributi i organizatës suaj ka çuar në ndryshime ose ka ndikuar në rezultate? Ju lutemi jepni një shembull
3. Si merrni përditësime ose reagime se si përdoren kontributet e organizatës suaj?
4. Si do ta vlerësonit komunikimin brenda strukturave dhe nga drejtuesit e strukturave për sa i përket efektivitetit dhe afatit kohor?
5. Si do ta vlerësonit transparencën e proceseve të vendimmarrjes brenda strukturave?
6. A besoni se strukturat e koordinimit dhe monitorimit mund të mbështesin më mirë angazhimin dhe të shfrytëzojnë kontributet e shoqërisë civile? Në ç'mënyrë
7. Si do ta vlerësonit disponueshmërinë e informacionit mbi zbatimin dhe monitorimin e PAR-it, d.m.th., si do ta vlerësonit disponueshmërinë online të informacionit përkatës?

Lista e Burimeve të Referuara në këtë Raport

- Rregullorja për Rregulloren e Punës së Qeverisë së Republikës së Kosovës <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=92322>
- Portali i Konsultimeve Elektronike - <https://konsultimet.rks-gov.net/index.php>
- Komisioni Evropian, Raporti për Kosovën 2024. I disponueshëm në:
- https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/c790738e-4cf6-4a43-a8a9-43c1b6f01e10_en?filename=Kosovo%20Report%202024.pdf
- Uebfaqja e Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve: <https://mfpt.rks-gov.net/>
- Monitoruesi Kombëtar i PAR-it 2021/2022 në Kosovë - <https://www.par-monitor.org/national-par-monitor-2021-2022-kosovo/>
- Vendimi i Qeverisë për strukturat e PAR-it - <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=71900>
- Uebfaqja e Zyrës së Kryeministrit: <https://kryeministri.rks-gov.net/>

Funded by
the European Union

With funding from
 Austrian
Development
Agency

Produced within Western Balkan Enablers for Reforming Public Administrations – WeBER 3.0 project. WeBER 3.0 is implemented by Think of Europe Network - TEN and Centre for Public Administration Research – KDZ.

WeBER 3.0 is funded by the European Union and the Austrian Development Agency - ADA. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or ADA. Neither the European Union, ADA, TEN nor KDZ can be held responsible for them.

For more information, please visit www.par-monitor.org.